

Wymagania edukacyjne

Język polski

klasa I gimnazjum

1. Słuchanie:

- uważne słuchanie wypowiedzi,
- określanie tematyki wystuchanego tekstu,
- selekcja informacji w wystuchanym tekście,
- określanie intencji nadawcy, dostrzeganie w głosie mówiącego emocji.

2. Czytanie tekstów pisanych i odbiór innych tekstów kultury:

- płynne głośne czytanie tekstów współczesnych i dawnych,
- rozumienie tekstu na poziomie dosłownym,
- określanie elementów świata przedstawionego,
- dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych między wydarzeniami,
- określanie adresata, funkcji tekstu i intencji nadawcy,
- dostrzeganie i nazywanie wartości,
- rozróżnianie rodzaju literackiego tekstu,
- wskazywanie w tekście środków poetyckich takich jak:
epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, animizacja, apostrofa, anafora,
pytanie retoryczne, wykrzyknienie, powtórzenie,
- rozpoznawanie cech gatunkowych psalmu, pieśni i hymnu,
- odróżnianie fikcji literackiej od rzeczywistości,
- posługiwanie się terminami *realizm* i *fantastyka*,
- określanie cech gatunkowych noweli, opowiadania i powieści, bajki oraz ballady,
- rozróżnianie narracji pierwszoosobowej i trzecioosobowej,
- wskazywanie w tekście fragmentów opisu i opowiadania,
- posługiwanie się terminami związanymi z budową dramatu (akt, scena, tekst główny,
tekst poboczny, didaskalia, dialog, monolog, akcja),
- rozróżnianie tragedii i komedii,
- korzystanie ze słowników, encyklopedii i innych źródeł informacji,
- wskazywanie elementów tragizmu i komizmu w tekście,
- dostrzeganie w tekście groteski.

3. Mówienie:

- płynne mówienie na temat, z zachowaniem spójności i logicznego uporządkowania treści,
- unikanie zbędnych powtórzeń,
- stosowanie kompozycji trójdzielnej,
- dbałość o poprawność gramatyczną wypowiedzi,

- wyraźne wymawianie i poprawne akcentowanie wyrazów,
- dobieranie środków językowych odpowiednich do sytuacji,
- kulturalne uczestniczenie w dyskusji,
- uzasadnianie własnego zdania,
- opisywanie miejsca, postaci,
- opowiadanie treści utworu,
- streszczanie tekstu,
- nazywanie uczuć,
- opanowanie pamięciowe tekstu poetyckiego i wygłaszanie go z zachowaniem zasad interpunkcji, we właściwym tempie i z odpowiednią intonacją.

4. Pisanie:

- redagowanie planu,
- pisanie tekstów zgodnych z tematem, logicznych i uporządkowanych,
- stosowanie akapitów,
- unikanie powtórzeń,
- stosowanie kompozycji trójdzielnej,
- pisanie poprawne pod względem językowym, gramatycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- tworzenie następujących form wypowiedzi:
opis, opowiadanie, charakterystyka, opis sytuacji, list, rozprawka, notatka, streszczenie, przemówienie,
- redagowanie pism użytkowych:
ogłoszenie, zaproszenie, instrukcja, reklama,
- dokonywanie celowych operacji na tekście, np. przekształcanie mowy zależnej w niezależną, wiersza na prozę i innych,

5. Nauka o języku:

- fonetyka: różnice między głoską a literą, rodzaje głosek, upodobnienia i mechanizmy ich powstawania, akcent,
- słowotwórstwo: wyraz podstawowy i pochodny, rodzina wyrazów, podstawa słowotwórcza i formant, rodzaje formantów, wyrazy złożone, zrosty i zestawienia, znaczenie słowotwórcze i słownikowe,
- fleksja: odmienne i nieodmienne części mowy, określanie gramatycznych właściwości wyrazów, temat i końcówka fleksyjna, oboczność,
- składnia: rozbiór logiczny i gramatyczny zdania pojedynczego, rozróżnianie zdania i równoważnika zdania, zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie, poprawne stosowanie interpunkcji w zdaniu złożonym,
- stosowanie zasad ortograficznych,
- rozróżnianie cech języka mówionego i pisanego,
- dostrzeganie cech stylu w tekście (urzędowego, naukowego, potocznego, publicystycznego).

- **Kryteria ocen**

- Język polski
- klasa I gimnazjum

celujący	<ul style="list-style-type: none"> -uczeń spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą, -bierze udział w konkursach przedmiotowych i odnosi sukcesy, -aktywnie i twórczo bierze udział w życiu szkoły, -czyta lektury spoza programu, -jego wypowiedzi ustne i pisemne charakteryzują się wyjątkową dojrzałością i erudycją 	<ul style="list-style-type: none"> -zna treść omawianych na lekcji tekstów, informacje dotyczące twórców literatury, terminy z dziedziny poetyki, teorii literatury i gramatyki, -bezbłędnie stosuje swoją wiedzę w praktyce, -swobodnie wypowiada się na różne tematy, ocenia, uzasadnia, wyciąga wnioski, -bezbłędnie analizuje i interpretuje utwory literackie inne teksty kultury, -czyta ze zrozumieniem i wyszukuje informacje, -samodzielnie dokonuje poprawnej analizy fonetycznej, słowotwórczej, fleksyjnej i składniowej, -samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji, -bezbłędnie redaguje teksty użytkowe i literackie, -nie popełnia błędów językowych, stylistycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych, -interpretuje recytowane teksty, -zawsze jest przygotowany do zajęć, odrabia prace domowe, podczas lekcji wyróżnia się aktywnością 	bardzo dobry
dobry	<ul style="list-style-type: none"> -dość dobrze zna treść omawianych tekstów, biografie autorów, większość terminów z dziedziny poetyki, teorii literatury oraz gramatyki, -poprawnie posługuje się wiedzą teoretyczną w praktyce, -chętnie bierze udział w rozmowach i dyskusjach, ma własne zdanie i potrafi je uzasadnić, -formułuje wnioski i oceny, -dokonuje analizy utworu, dostrzega jego przesłanie i sens, -znajduje większość informacji w czytanej tekście, -dokonuje analizy fonetycznej, słowotwórczej, fleksyjnej i składniowej, -zna różne źródła informacji i potrafi z nich korzystać, -poprawnie redaguje teksty użytkowe i literackie, -popełnia nieliczne błędy językowe, stylistyczne, ortograficzne i interpunkcyjne, -rzetelnie przygotowuje się do zajęć i stara się aktywnie brać w nich udział 	<ul style="list-style-type: none"> -zna treść większości omawianych tekstów, podstawowe informacje dotyczące autorów, najważniejsze pojęcia z dziedziny poetyki, teorii literatury i gramatyki, -stara się poprawnie stosować posiadaną wiedzę w praktyce, -udziela sensownej odpowiedzi na zadane pytanie związane z tematem lekcji, -opisuje i streszcza, wskazuje elementy świata przedstawionego, wyszukuje środki poetyckie, dostrzega cechy rodzajowe i gatunkowe tekstu, -w czytanej tekście znajduje ponad połowę potrzebnych informacji, -dokonuje prostej analizy fonetycznej, słowotwórczej, fleksyjnej i składniowej, -zna różne źródła informacji i potrafi z nich skorzystać, -tworzy teksty zgodne z tematem i wymaganą formą, popełnia jednak błędy językowe, stylistyczne, ortograficzne i interpunkcyjne, -prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe 	dostateczny
dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -zna pobieżnie i fragmentarycznie treść omawianych tekstów, podstawowe pojęcia z dziedziny poetyki, teorii literatury i gramatyki, nie zawsze jednak potrafi poprawnie je zastosować, -udziela odpowiedzi na proste pytania, -wskazuje elementy świata przedstawionego, wyszukuje proste środki poetyckie i rymy, rozróżnia epikę, lirykę i dramat, -w czytanej tekście potrafi znaleźć proste informacje, -zna różne źródła informacji i z pomocą innych potrafi z nich skorzystać, -tworzy teksty literackie i użytkowe, popełnia jednak poważne błędy kompozycyjne, językowe, stylistyczne, ortograficzne i interpunkcyjne, -na miarę swych możliwości przygotowuje się do zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> -nie zna treści omawianych tekstów, podstawowych pojęć z dziedziny poetyki, teorii literatury i gramatyki, -nie potrafi udzielić sensownej odpowiedzi na proste pytania związane z analizą tekstu, -nie umie wskazać elementów świata przedstawionego, prostych środków poetyckich, nie rozróżnia rodzajów literackich, -nie rozumie czytanego tekstu, -nie potrafi korzystać z innych źródeł informacji, -nie przynosi w oznaczonym terminie zadanych prac, -popełnia rażące błędy kompozycyjne, językowe, stylistyczne, ortograficzne i interpunkcyjne, -na zajęciach jest bierny, -nie prowadzi systematyczne zeszytu, nie przygotowuje się do zajęć, nie wykorzystuje możliwości poprawy 	niedostateczny

Wymagania edukacyjne

Język polski

klasa II gimnazjum

1. Słuchanie:

- uważne słuchanie wypowiedzi,
- odróżnianie informacji od komentarza i oceny,
- wyciąganie wniosków i uogólnianie,
- dostrzeganie językowych i pozajęzykowych środków perswazyjnych.

2. Czytanie tekstów pisanych i odbiór innych tekstów kultury:

- interpretacja głosowa tekstu,
- rozumienie tekstu na poziomie dosłownym i symbolicznym,
- precyzyjne i trafne określanie tematu tekstu,
- zaznaczanie cytatów na zadany temat w dłuższej lekturze,
- omawianie związku treści dzieła z okolicznościami jego powstania i biografią autora,
- nazywanie układu rymów,
- posługiwanie się terminami: wiersz stroficzny i ciągły, wiersz biały, wiersz wolny,
- wskazywanie w tekście środków poetyckich takich jak: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, animizacja, apostrofa, anafora, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, powtórzenie,
- rozpoznawanie cech gatunkowych psalmu, pieśni, trenu i hymnu,
- odkrywanie sensu powszechnie znanych prawd filozoficznych,
- określanie cech gatunkowych noweli, opowiadania, powieści, przypowieści, legendy, bajki oraz ballady,
- wyszukiwanie językowych środków perswazji w reklamie i ulotce,
- określanie motywacji działań bohaterów,
- posługiwanie się terminami związanymi z budową dramatu (akt, scena, tekst główny, tekst poboczny, didaskalia, dialog, monolog, akcja),
- szybkie wyszukiwanie informacji podczas pobieżnego czytania,
- korzystanie ze słowników, encyklopedii i innych źródeł informacji (Internet),
- ocenianie programów telewizyjnych, gier komputerowych, oferty internetowej ze względu na wartość poznawczą, kulturalną i etyczną,
- dostrzeganie w tekście i rysunku karykatury oraz przejawienia.

3. Mówienie:

- płynne mówienie na temat, z zachowaniem spójności i logicznego uporządkowania treści,
- stosowanie kompozycji trójdzielnej,
- dbałość o poprawność gramatyczną wypowiedzi,
- wyraźne wymawianie i poprawne akcentowanie wyrazów,

- dobieranie środków językowych odpowiednich do sytuacji,
- kulturalne uczestniczenie w dyskusji,
- uzasadnianie własnego zdania,
- opisywanie miejsca, charakteryzowanie postaci,
- opowiadanie treści utworu,
- streszczanie tekstu,
- interpretacja głosowa tekstu,
- opanowanie pamięciowe tekstu poetyckiego i wygłaszanie go z zachowaniem zasad interpunkcji, we właściwym tempie i z odpowiednią intonacją.

4. Pisanie:

- redagowanie planu,
- pisanie tekstów zgodnych z tematem, logicznych i uporządkowanych,
- wzbogacanie tekstu cytatem,
- unikanie powtórzeń,
- stosowanie kompozycji trójdzielnej,
- pisanie poprawne pod względem językowym, gramatycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- tworzenie następujących form wypowiedzi:
opis, opowiadanie, charakterystyka, opis sytuacji, list oficjalny, rozprawka, notatka, streszczenie, przemówienie, recenzja, kartka z dziennika,
- redagowanie pism użytkowych:
ogłoszenie, zaproszenie, instrukcja, reklama, sprawozdanie, dedykacja,
- w opisie obrazu wyjaśnianie symbolicznych znaczeń barw, przedmiotów itd.,
- wzbogacanie opowiadania o opis przeżyć postaci i charakterystykę bohatera,
- dokonywanie celowych operacji na tekście, np. przekształcanie mowy zależnej w niezależną, wiersza na prozę i innych,
- redagowanie tekstu z pomocą komputera.

5. Nauka o języku:

- składnia: rozbiór logiczny i gramatyczny zdania pojedynczego, rozróżnianie zdania i równoważnika zdania, zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie, zdań wielokrotnie złożonych, poprawne stosowanie interpunkcji w zdaniu złożonym,
- stosowanie zasad ortograficznych,
- właściwe posługiwanie się związkami frazeologicznymi,
- zastępowanie wyrazów szczegółowych ogólnymi,
- rozpoznawanie i tworzenie imiesłówów,
- stosowanie synonimów i antonimów,
- rozpoznawanie wyrazów abstrakcyjnych i konkretnych.

Kryteria oceniania

Język polski

Klasa II gimnazjum

	sluchanie	czytanie	mówienie	pisanie	nauka o języku
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -uczeń opanował wszystkie wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę bardzo dobrą, -brał udział w różnego rodzaju konkursach przedmiotowych i osiągał w nich sukcesy, -wzbogacał swoją wiedzę poprzez lekturę tekstów spoza kanonu, -wyróżniał się wyjątkową wiedzą, aktywnością i twórczym podejściem do zajęć 				
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -rozpoznaje intencję nadawcy i funkcję komunikatu, -wyciąga wnioski i uogólnia, -aktywnie i twórczo uczestniczy w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> -odczytuje symboliczny sens tekstu, -poprawnie posługuje się terminami teoretycznoliterackimi, -dokonuje analizy i interpretacji tekstu, -wyjaśnia funkcję i cel zastosowanych przez autora rozwiązań(budowa, język, składniki świata przedstawionego), -wyjaśnia uniwersalną wartość prawd filozoficznych, -analizuje funkcję środków językowych zastosowanych w reklamie i innych tekstach o charakterze perswazyjnym, -korzysta z wielu źródeł informacji wzbogacając swoją wiedzę oraz zasób słownictwa, -wyciąga trafne wnioski, łączy informacje z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy rozbudowaną wypowiedź, logiczną, spójną i poprawną pod względem językowym, -aktywnie i twórczo uczestniczy w dyskusji, -charakteryzuje się wyjątkową kulturą wypowiedzi, -dokonuje interpretacji głosowej recytowanego tekstu, -sprawnie i czytelnie formułuje swoje myśli, -dostosowuje wypowiedź do sytuacji komunikacyjnej i rozmówcy 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy tekst zgodny z tematem, spójny i logiczny, -nie popełnia błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych, -tworząc wypowiedź, uwzględnia odpowiednie konteksty (historyczny, filozoficzny, społeczny itd.), -tworzy teksty charakteryzujące się głębią rozważań i twórczą realizacją tematu, -sprawnie i bezbłędnie wykorzystuje różne formy wypowiedzi literackiej, -odwołuje się do przeczytanych lektur i innych tekstów, -posiada bogate słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> -bezbłędnie dokonuje analizy fonetycznej, słowotwórczej i składniowej, -jest świadomym użytkownikiem języka, -zna i ocenia mechanizmy, którym podlega język jako narzędzie porozumiewania się
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -aktywnie uczestniczy w dyskusji, -analizuje treść wysłuchanej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> -odczytuje przenośny i symboliczny sens tekstu, -posługuje się wyszukаныmi cytataми, -korzysta a różnych źródeł informacji, -dokonuje analizy i interpretacji tekstów pod względem ich przynależności rodzajowej i gatunkowej, treści, budowy i języka, -uzasadnia działania bohatera literackiego, -rozumie mechanizm działania reklamy i innych tekstów o charakterze perswazyjnym, -wyjaśnia sens prawd filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy wypowiedź rozbudowaną, spójną i logiczną, -tworzy opis o charakterze użytkowym, artystycznym i reklamowym, -streszcza, -charakteryzuje, -reaguje na brutalność słowną i manipulację językową, -dostosowuje wypowiedź do sytuacji komunikacyjnej i rozmówcy 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy tekst zgodny z tematem, spójny i logiczny, -pisze poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, -wzbogaca wypowiedź o właściwy komentarz, wnioski, opis przeżyć, informacje o genezie dzieła itd., -stosuje bogate i różnorodne słownictwo, -tworzy teksty użytkowe i literackie zgodne z wymaganą formą, 	<ul style="list-style-type: none"> -dokonuje poprawnej analizy fonetycznej i słowotwórczej, -poprawnie przeprowadza rozbiór logiczny i gramatyczny zdania pojedynczego, -nie popełnia błędów w użyciu imiesłówów, -dokonuje analizy składniowej zdań złożonych

Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -podejmuje próby aktywnego uczestnictwa w dyskusji, -posługuje się informacjami z wysłuchanego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> -podejmuje próby odczytywania przenośnego sensu tekstów, -określa temat tekstu, -wyszukuje cytaty, -wskazuje w tekście cechy rodzaju lit. oraz poznanych na lekcji gatunków lit., -korzysta ze słowników, -rozpoznaje językowe środki wyrazu, -korzysta z Internetu, -świadomie korzysta z oferty telewizyjnej, -zna sens powszechnie znanych prawd filozoficznych, 	<ul style="list-style-type: none"> -stara się zachować poprawność językową wypowiedzi, -uzasadnia własne stanowisko, -opisuje i charakteryzuje posługując się odpowiednim słownictwem, -dostrzega zjawisko manipulacji językowej, -w recytowanym tekście podkreśla głosowo najważniejsze fragmenty 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy tekst zgodny z tematem, spójny i logiczny, -stara się stosować zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, -opisy wzbogaca o próby interpretacji ich elementów, -przedstawia logiczne argumenty na uzasadnienie tezy, -redaguje wymagane przez nauczyciela teksty użytkowe i literackie 	<ul style="list-style-type: none"> -dokonuje analizy fonetycznej i słowotwórczej, -przeprowadza rozbiór logiczny i gramatyczny zdania pojedynczego, -przeprowadza analizę składniową zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie, -zna rodzaje imiesłowów i tworzy poprawnie ich formy
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -uważnie słucha wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów, -rozpoznaje komentarz, informację, ocenę 	<ul style="list-style-type: none"> -poprawnie czyta różnego rodzaju teksty, -wybiera najważniejsze informacje, -zna podstawowe składniki świata przedstawionego i środki poetyckie, -rozdziela rodzaje literackie, -zna omówione na lekcjach gatunki literackie, -zna przynajmniej w części treść omawianych lektur 	<ul style="list-style-type: none"> -odpowiada na proste pytania, -opisuje postaci, przedmioty, krajobraz, -nazywa uczucia, -formuluje pytania, -wygłasza z pamięci tekst poetycki 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy plan wypowiedzi, -pisze na temat, uzasadnia własne zdanie, -streszcza, -na miarę swoich możliwości redaguje wypracowania w wymaganej formie 	<ul style="list-style-type: none"> -z pomocą nauczyciela dokonuje prostej analizy fonetycznej i słowotwórczej, -zna odmienne i nieodmienne części mowy, -zna części zdania, -zna rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie
Niedostateczny	-uczeń nie opanował umiejętności i wiadomości przewidzianych na ocenę dopuszczającą				

Wymagania edukacyjne

Język polski

klasa III gimnazjum

1. Słuchanie:

- uważne słuchanie wypowiedzi,
- sporządzanie notatki na podstawie wysłuchanego tekstu,
- wybieranie potrzebnych informacji,
- odróżnianie informacji od komentarza i oceny,
- wyciąganie wniosków i uogólnianie,
- ocenianie wysłuchanego tekstu,
- dostrzeganie językowych i pozajęzykowych środków perswazyjnych.

2. Czytanie tekstów pisanych i odbiór innych tekstów kultury:

- interpretacja głosowa tekstu,
- rozumienie tekstu na poziomie dosłownym i symbolicznym,
- precyzyjne i trafne określanie tematu tekstu,
- zaznaczanie cytatów na zadany temat w dłuższej lekturze,
- omawianie związku treści dzieła z okolicznościami jego powstania, biografią autora, historią i filozofią,
- nazywanie układu rymów,
- posługiwanie się terminami: wiersz stroficzny i ciągły, wiersz biały, wiersz wolny,
- wskazywanie w tekście środków poetyckich takich jak: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, animizacja, apostrofa, anafora, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, powtórzenie,
- rozpoznawanie cech gatunkowych psalmu, pieśni, sonetu, ody, trenu i hymnu,
- odkrywanie sensu powszechnie znanych prawd filozoficznych,
- określanie cech gatunkowych noweli, opowiadania, powieści, przypowieści, legendy, bajki, ballady, fraszki,
- wyszukiwanie językowych środków perswazji w reklamie i ulotce,
- określanie motywacji działań bohaterów,
- rozróżnianie komedii, tragedii i dramatu romantycznego,
- posługiwanie się terminami związanymi z budową dramatu (akt, scena, tekst główny, tekst poboczny, didaskalia, dialog, monolog, akcja),
- wyróżnianie w tekście cech charakterystycznych reportażu, komiksu, melodramatu, westernu, horroru, thrilleru, komedii, dramatu psychologicznego, telenoweli, sitcomu,
- szybkie wyszukiwanie informacji podczas pobieżnego czytania,
- dostrzeganie w tekście ironii i aluzji literackiej,
- korzystanie ze słowników, encyklopedii i innych źródeł informacji (Internet),
- ocenianie programów telewizyjnych, gier komputerowych, oferty internetowej ze względu na wartość poznawczą, kulturalną i etyczną,
- dostrzeganie w tekście i rysunku karykatury oraz przejawiania.

3. Mówienie:

- płynne mówienie na temat, z zachowaniem spójności i logicznego uporządkowania treści,
- stosowanie kompozycji trójdzielnej,
- dbałość o poprawność gramatyczną wypowiedzi,
- wyraźne wymawianie i poprawne akcentowanie wyrazów,
- dobieranie środków językowych odpowiednich do sytuacji,
- kulturalne uczestniczenie w dyskusji,

- uzasadnianie własnego zdania,
- opisywanie miejsca, charakteryzowanie postaci,
- opowiadanie treści utworu,
- streszczanie tekstu,
- interpretacja głosowa tekstu,
- analiza i ocena wypowiedzi innych osób,
- opanowanie pamięciowe tekstu poetyckiego i wygłaszanie go z zachowaniem zasad interpunkcji, we właściwym tempie i z odpowiednią intonacją.

4. Pisanie:

- redagowanie planu,
- pisanie tekstów zgodnych z tematem, logicznych i uporządkowanych,
- wzbogacanie tekstu cytatem,
- unikanie powtórzeń,
- stosowanie kompozycji trójdzielnej,
- pisanie poprawne pod względem językowym, gramatycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- tworzenie następujących form wypowiedzi:
opis, opowiadanie, charakterystyka, opis sytuacji, list oficjalny, rozprawka, notatka, streszczenie, przemówienie, recenzja, kartka z dziennika, reportaż,
- redagowanie pism użytkowych:
ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, życzenia, instrukcja, reklama, sprawozdanie, dedykacja, podanie, CV,
- w opisie obrazu wyjaśnianie symbolicznych znaczeń barw, przedmiotów itd.,
- wzbogacanie opowiadania o dialog, opis przeżyć postaci i charakterystykę bohatera,
- dokonywanie celowych operacji na tekście, np. przekształcanie mowy zależnej w niezależną, wiersza na prozę i innych,
- redagowanie tekstu z pomocą komputera.

5. Nauka o języku:

- składnia: rozbiór logiczny i gramatyczny zdania pojedynczego, rozróżnianie zdania i równoważnika zdania, zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie, zdań wielokrotnie złożonych, poprawne stosowanie interpunkcji w zdaniu złożonym,
- fleksja: części mowy i ich odmiana,
- słowotwórstwo: analiza słowotwórcza wyrazów pochodnych, stosowanie skrótów i skrótowców,
- fonetyka: rodzaje głosek, upodobnienia, akcent,
- stosowanie zasad ortograficznych,
- właściwe posługiwanie się związkami frazeologicznymi,
- określanie źródła pochodzenia frazeologizmu,
- zastępowanie wyrazów szczegółowych ogólnymi,
- rozpoznawanie i tworzenie imiesłówów,
- stosowanie synonimów i antonimów,
- poprawne stosowanie wyrazów zapożyczonych,
- określanie funkcji języka, rodzajów języka,
- rozpoznawanie stylu wypowiedzi,
- rozpoznawanie i próby stosowania stylizacji,
- posługiwanie się słownikami,
- rozpoznawanie wyrazów abstrakcyjnych i konkretnych.

Kryteria oceniania

Język polski

Klasa III gimnazjum

	sluchanie	czytanie	mówienie	pisanie	nauka o języku
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -uczeń opanował wszystkie wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę bardzo dobrą, -brał udział w różnego rodzaju konkursach przedmiotowych i osiągał w nich sukcesy, -wzbogacał swoją wiedzę poprzez lekturę tekstów spoza kanonu, -wyróżniał się wyjątkową wiedzą, aktywnością i twórczym podejściem do zajęć 				
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -rozpoznaje intencję nadawcy i funkcję komunikatu, -wyciąga wnioski i uogólnia, -aktywnie i twórczo uczestniczy w dyskusji, -analizuje kompozycję wypowiedzi, treść, poprawność językową i stylistyczną 	<ul style="list-style-type: none"> -odczytuje symboliczny sens tekstu, -dokonuje analizy i interpretacji tekstu, -posługuje się poprawnie terminami teoretycznoliterackimi, -korzysta ze słowników, -porównuje cechy różnych gatunków filmowych, -omawia związki dzieła sztuki z historią i filozofią -korzysta z wielu źródeł informacji wzbogacając swoją wiedzę oraz zasób słownictwa, -wyciąga trafne wnioski, łączy informacje z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy rozbudowaną wypowiedź, logiczną, spójną i poprawną pod względem językowym, -aktywnie i twórczo uczestniczy w dyskusji, -charakteryzuje się wyjątkową kulturą wypowiedzi, -dokonuje interpretacji głosowej recytowanego tekstu, -sprawnie i czytelnie formułuje swoje myśli, -dostosowuje wypowiedź do sytuacji komunikacyjnej i rozmówcy, -analizuje i ocenia wypowiedzi innych 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy tekst zgodny z tematem, spójny i logiczny, -nie popełnia błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych, -tworząc wypowiedź, uwzględnia odpowiednie konteksty (historyczny, filozoficzny, społeczny itd.), -tworzy teksty charakteryzujące się głębią rozważań i twórczą realizacją tematu, -sprawnie i bezbłędnie wykorzystuje różne formy wypowiedzi literackiej, -odwołuje się do przeczytanych lektur i innych tekstów, wprowadza cytaty, -posiada bogate słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> -bezbłędnie dokonuje analizy fonetycznej, słowotwórczej i składniowej, -jest świadomym użytkownikiem języka, -zna i ocenia mechanizmy, którym podlega język jako narzędzie porozumiewania się, -zna różne rodzaje słowników, -określa funkcję dialektyzacji i archaizacji, -tworzy teksty stylizowane na gwarę uczniowską
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -aktywnie uczestniczy w dyskusji, -analizuje treść wysłuchanej wypowiedzi, -słucha i sporządza notatki 	<ul style="list-style-type: none"> -odczytuje przenośny i symboliczny sens tekstu, -posługuje się wyszukаныmi cytataми, -korzysta a różnych źródeł informacji, -określa funkcję środków stylistycznych w tekście, -ocenia wartość informacyjną tekstu, -dostrzega w tekście ironię, -rozpoznaje cechy omawianych gatunków literackich i filmowych, -odnajduje potrzebne informacje w słownikach, -wskazuje związki dzieła z historią i filozofią 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy wypowiedź rozbudowaną, spójną i logiczną, -tworzy opis o charakterze użytkowym, artystycznym i reklamowym, -streszcza, -charakteryzuje, -reaguje na brutalność słowną i manipulację językową, -dostosowuje wypowiedź do sytuacji komunikacyjnej i rozmówcy 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy tekst zgodny z tematem, spójny i logiczny, -pisze poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, -wzbogaca wypowiedź o właściwy komentarz, wnioski, opis przeżyć, informacje o genezie dzieła itd., -stosuje bogate i różnorodne słownictwo, -tworzy teksty użytkowe i literackie zgodne z wymaganą formą, -posługuje się stylem urzędowym 	<ul style="list-style-type: none"> -dokonuje poprawnej analizy fonetycznej i słowotwórczej, -poprawnie przeprowadza rozbiór logiczny i gramatyczny zdania pojedynczego, -nie popełnia błędów w użyciu imiesłowów, -dokonuje analizy składniowej zdań złożonych, -rozdziela gwary i style, -zna różne rodzaje słowników

Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -podejmuje próby aktywnego uczestnictwa w dyskusji, -posługuje się informacjami z wysłuchanego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> -podejmuje próby odczytywania przenośnego sensu tekstów, -określa temat tekstu, -wyszukuje cytaty, -wskazuje w tekście cechy rodzaju lit. oraz gatunków lit., -korzysta ze słowników, -rozpoznaje językowe środki wyrazu, -korzysta z Internetu, -świadomie korzysta z oferty telewizyjnej, -zna sens powszechnie znanych prawd filozoficznych, 	<ul style="list-style-type: none"> -stara się zachować poprawność językową wypowiedzi, -uzasadnia własne stanowisko, -opisuje i charakteryzuje posługując się odpowiednim słownictwem, -dostrzega zjawisko manipulacji językowej, -w recytowanym tekście podkreśla głosowo najważniejsze fragmenty, -wypowiada się na temat wypowiedzi innych osób 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy tekst zgodny z tematem, spójny i logiczny, -stara się stosować zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, -opisy wzbogaca o próby interpretacji ich elementów, -przedstawia logiczne argumenty na uzasadnienie tezy, -redaguje wymagane przez nauczyciela teksty użytkowe i literackie 	<ul style="list-style-type: none"> -dokonuje analizy fonetycznej i słowotwórczej, -przeprowadza rozbiór logiczny i gramatyczny zdania pojedynczego, -przeprowadza analizę składniową zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie, -zna rodzaje imiesłów i tworzy poprawnie ich formy, -podaje różne funkcje języka, -wskazuje dialektyzmy i archaizmy w tekstach, -przekształca tekst stylizowany na język ogólny
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -uwaga słucha wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów, -rozpoznaje komentarz, informację, ocenę 	<ul style="list-style-type: none"> -poprawnie czyta różnego rodzaju teksty, -wybiera najważniejsze informacje, -zna podstawowe składniki świata przedstawionego i środki poetyckie, -rozdziela rodzaje literackie, -zna omówione na lekcjach gatunki literackie, -zna przynajmniej w części treść omawianych lektur, -wyjaśnia najczęstsze skróty językowe, -rozdziela elementy tragiczne i komiczne w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> -odpowiada na proste pytania, -opisuje postaci, przedmioty, krajobraz, -nazywa uczucia, -formułuje pytania, -wygłasza z pamięci tekst poetycki, -prezentuje własne zdanie w rozmowie, -opowiada, -potrafi sensownie uzasadnić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> -tworzy plan wypowiedzi, -pisze na temat, -uzasadnia własne zdanie, -streszcza, -na miarę swoich możliwości redaguje wypracowania w wymaganej formie 	<ul style="list-style-type: none"> -z pomocą nauczyciela dokonuje prostej analizy fonetycznej i słowotwórczej, -zna odmienne i nieodmienne części mowy, -zna części zdania, -zna rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie, -rozdziela funkcje języka, język ogólny i gwary, potrafi określić styl wypowiedzi
Niedostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -uczeń nie opanował umiejętności i wiadomości przewidzianych na ocenę dopuszczającą 				